
Prilog 4: ***Politika Centralne banke***

Politiku Centralne banke u 2001. godini utvrdio je Savjet Centralne banke na sjednici održanoj 20.07.2001. godine u skladu sa čl. 17 Zakona o Centralnoj banci.

1. Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) će, u cilju stvaranja efikasnog bankarskog sistema i jačanja finansijske discipline, raditi na poboljšanju boniteta banaka i na uspostavljanju povjerenja u bankarski sistem, putem;

- a. implementacije sveobuhvatne normativne infrastrukture, uključujući međunarodne računovodstvene standarde, kroz novi institucionalni okvir i strogu politiku licenciranja;
- b. aktivnog praćenja poslovnih banaka neposrednom kontrolom poslovnih knjiga i druge dokumentacije u bankama (“on-site”) i kontrolom banaka na bazi sačinjenih izvještaja (“off-site”);
- c. preduzimanja prudencione kontrole i po potrebi, direktnim upravljanjem nesolidnim bankama;
- d. intenziviranja saradnje sa međunarodnim institucijama, a posebno sa onima koje se bave pitanjima bankarske kontrole;
- e. propisivanja obaveze držanja minimalne devizne rezerve, koje su domaće banke dužne da drže na svojim računima u inostranstvu, kada se za tim ukaže potreba;
- f. kreiranja kreditnog potencijala i razvoja finansijskog posredovanja postepenim smanjivanjem obavezne rezerve koja sada iznosi 100% od nivoa depozita po viđenju, do 80%, za one banke koje su ocijenjene solidnim;
- g. stvaranja uslova da se zarade i naknade zaposlenih, posebno u javnom sektoru, kao i socijalna davanja, isplaćuju preko računa banaka i pošta;
- h. aktivnosti na uspostavljanju ograničenog sistema osiguranja depozita.

2. Centralna banka će vršiti poslove fiskalnog zastupnika za Ministarstvo finansija i Vladu Republike Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

3. Centralna banka će pružati usluge tehničke podrške Vladi u vezi sa emisijom

kratkoročnih hartija od vrijednosti, koje se izdaju u cilju zadovoljavanja potreba budžeta Republike za kratkoročnom likvidnošću. Kratkoročne državne hartije od vrijednosti biće korišćene i kao sredstvo za ostvarivanje određenih funkcija Centralne banke. U tom smislu, državne hartije imaju ulogu: (a) kolaterala za obezbjeđenje kredita za održavanje dnevne likvidnosti, (b) alternativnog načina investiranja slobodnih sredstava banaka i (c) kreiranja kanala za prelivanje štednje u investicije.

4. Centralna banka neće davati kredite Vladi, drugim pravnim i fizičkim licima.

5. Centralna banka će obezbjeđivati likvidnost finansijskog sistema Republike, putem:

- a. odobravanja kredita za održavanje dnevne likvidnosti iz sopstvenih sredstava, poslovnim bankama koje imaju odobrenje za rad u Republici. Krediti se obezbjeđuju zalogom hartija od vrijednosti koje je izdao nadležni organ Republike ili zemlje članice Evropske unije, a odobravaće se po kamatnoj stopi koja je od međubankarske veća za najmanje pola procenta;
- b. sprovođenja operacija na otvorenom tržištu kratkoročnim državnim hartijama od vrijednosti sa ciljem kreiranja nedostajuće i povlačenja prekomjerne likvidnosti bankarskog sistema u Republici;
- c. aktivnog korišćenja instrumenta obavezne rezerve.

6. Centralna banka će upravljati deviznim rezervama Republike, u cilju: (a) održavanja opšte likvidnosti u plaćanjima prema inostranstvu, (b) minimiziranja kreditnog rizika, rizika likvidnosti, rizika kamatne stope i deviznog rizika na rezervna sredstva, (c) ostvarivanja zarade po osnovu prihoda od realizovane tržišne kamatne stope na ova sredstva i (d) omogućavanja konverzije njemačke marke u Euro.

Upravljanje deviznim rezervama vršiće se: (a) plasiranjem deviznih rezervi kod prvoklasnih komercijalnih banaka, (b) kupovinom kratkoročnih hartija od vrijednosti koje izdaje, odnosno za koje garantuje Evropska unija ili zemlje članice Evropske unije i (c) kupovinom i prodajom deviza na domaćem i inostranom deviznom tržištu, radi ostvarivanja optimalne valutne strukture deviznih rezervi i zaštite od rizika negativnih intervalutarnih efekata konvertibilnih valuta. Devizne rezerve koje se drže u inostranstvu ograničene su iznosom koji obezbjeđuje nesmetano funkcionisanje platnog prometa.

7. Centralna banka će sačiniti poseban program na osnovu kojeg će se vršiti konverzija njemačke marke u Euro, u skladu sa uslovima i dinamikom određenom od strane Evropske monetarne unije, Bundesbanke i Evropske Centralne banke.

8. Centralna banka će, u dijelu svoje nadležnosti, ostvarivati saradnju i koordinirati aktivnosti državnih organa sa međunarodnim finansijskim institucijama i raditi posebno na: (a) usaglašavanju podataka o visini spoljnog duga sa Narodnom bankom Jugoslavije i (2) regulisanju odnosa sa Pariskim i Londonskim klubom u vezi reprogramiranja spoljnog duga.

9. Centralna banka će pratiti dinamiku priliva i upotrebe finansijskih sredstava dodijeljenih Republici na Donatorskoj konferenciji u Briselu, 29.06.2001. godine i drugih sredstava iz inostranstva, dodijeljenih Republici.

10. Centralna banka će vršiti kontrolu platnog prometa u Republici. Centralna banka će obezbjeđivati potrebnu količinu i apoensku strukturu njemačke marke kao zakonskog sredstva plaćanja i vršiti adekvatnu distribuciju novčanica i kovanog novca, da bi se zadovoljile potrebe finansijskih transakcija.

11. Centralna banka će raditi na realizaciji Plana aktivnosti reforme platnog prometa koji je usvojila i Vlada, a koji sadrži i predviđene rokove za sprovođenje transformacije ZOP-a. Predviđeni rokovi mogu podlijetati revidiranju u zavisnosti od stvaranja uslova za vršenje platnog prometa u bankama, reformom fiskalnog sistema i osposobljavanjem Centralne banke za primjenu odgovarajućih propisa vezanih za banke i platne sisteme.

12. Centralna banka će podsticati ulazak kredibilnih inostranih poslovnih banaka u Republiku i širenje finansijskog tržišta.

Prilog 5:

Program aktivnosti na sprovođenju konverzije DEM u Euro

Program se bazirao na sljedećim principima:

1. Euro se uvodi u platni promet Republike Crne Gore od 01.01.2002. godine kao monetarna jedinica, sredstvo plaćanja i valuta rezerve.
2. Dvovalutni sistem plaćanja (DEM i EUR su istovremeno zakonska sredstva plaćanja) će se primjenivati od 01.01.2002. do 31.03.2002.¹²⁾

12) Treba napomenuti da je Evropska Centralna Banka propisala da dvovalutni sistem može funkcionisati do kraja juna 2002. godine, a u okviru tog roka svaka zemlja pojedinačno određuje period važenja nacionalne valute kao zvaničnog sredstva plaćanja. Ministri zemalja EU su 08.11.1999. izdali zajedničku deklaraciju da se dvovalutni sistem ograniči na period od maksimum dva mjeseca. Bundesbanka je Trećim Aktom o uvođenju EURA, propisala da će EURO počev od 2002. biti jedino zvanično sredstvo plaćanja, da će DEM biti u opticaju do kraja februara 2002. i da će Bundesbanka vršiti konverziju po fiksnoj stopi (1 EURO = 1,95583 DEM) u neograničenom vremenskom periodu.

3. Zamjena DEM će se vršiti po kursu utvrđenom od strane EU, a koji iznosi 1 EUR = 1,95583 DEM. Zamjena ostalih valuta će se vršiti po kursovima datim u prilogu.

4. Centralna banka Crne Gore je nosilac Programa konverzija i obavljaće poslove konverzije DEM u EUR za sve subjekte. Poslovne banke i filijale koje 01.01.2002. budu imale dozvolu Centralne banke mogu vršiti konverziju shodno njihovom poslovnom interesu.

5. Centralna banka Crne Gore će vršiti konverziju novčanica i kovanog novca u opticaju (DEM) kao i drugih valuta koje se konvertuju u euro do kraja juna 2002. Poslovne banke će vršiti konverziju tokom trajanja dvovalutnog sistema plaćanja - do 31.03.2002.

6. Centralna banka Crne Gore će vršiti poslove konverzije bez naknade. Poslovne banke koje budu vršile konverziju same će odrediti uslove pod kojima vrše konverziju.

7. Od 01.01.2001. sredstva na poslovnim računima kod organizacionih jedinica za platni promet Centralne banke Crne Gore će se automatski po jedinstvenom kursu pretvoriti u euro. Sva žiralna plaćanja i podizanje gotovine sa računa će se vršiti isključivo u eurima, što znači da će sva pravna lica imati račune samo u eurima. Uplata gotovine po raznim osnovama vršiće se i u DEM, tokom perioda važenja dvovalutnog sistema, a organizacione jedinice za platni promet će automatski vršiti konverziju.

8. Fizička lica - građani Crne Gore će vršiti konverziju na šalterima organizacionih jedinica za platni promet kao i kod poslovnih bankama koje Centralna banka Crne Gore za to ovlasti. Zamjena će se vršiti u periodu definisanom u tački 5.

9. Poslovne banke će vršiti konverziju za građanje drugih država.

10. Svi građani Crne Gore će u svakom momentu moći da zamjene iznos 5.000 - 10.000 DEM. U slučaju da se konvertuje iznos čija je vrijednost veća od 10.000 DEM neophodno je otvoriti račun kod poslovne banke i na njega položiti novac. Prilikom konverzije građanin je dužan pokazati identifikaciju.

11. Centralna banka Crne Gore će preduzeti sve aktivnosti oko kontaktiranja i sklapanja ugovora sa partnerskom bankom preko koje će vršiti snabdjevanje novčanicama i kovanim novcem euro.

12. U cilju potpune informisanosti javnosti, a posebno građana o razlozima za uvođenje eura, datumu uvođenja, vrijednosti, izgledu novčanica i kovanog novca, svim informacijama vezano za konverziju novca neophodno je uraditi Plan javne kampanje uvođenja EURA. Cilj javne kampanje je da se putem usmjerenih odnosa sa javnošću i oglašavanja dopre do najsire ciljne publike, na ekonomičan način, kroz:

- a. Objasnjavaње pozadine EURA (Zašto? Kako? Kada? Gdje?)
- b. Promovisaње EURA kao jake valute i simbola pripadnosti Evropi
- c. Razbijaње straha od mjenjaња postojeće valute u euro
- d. Ohrabrivaње djela stanovnika koji je skeptičan oko »ispitivanja porijekla imovine« da zamjene gotovinu u institucionalizovanim kanalima

Prilog 6:

Lista podzakonskih akata

1. Odluka o držanju deviza na deviznim računima kod ovlašćene banke (Sl. list RCG, br.8/01);
2. Odluka o dopuni odluke o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem (Sl. list RCG, br.8/01);
3. Odluka o obavljanju platnog prometa sa Republikom Srbijom i Kosovom i Metohijom (Sl. list RCG, br.15/01);
4. Odluka o mjerama za ozdravljenje nesolidnih banaka (Sl. list RCG, br.16/01);
5. Odluka o postupku i načinu izdavanja dozvole za rad, davanju odobrenja i saglasnosti i visini naknada (Sl. list RCG, br.24/01);
6. Odluka o minimalnim standardima upravljanja koncentracijom kredita i poslovanju sa licima povezanim sa bankom (Sl. list RCG, br.24/01);
7. Odluka o minimalnim standardima kapitala banke (Sl. list RCG, br.24/01);
8. Odluka o kriterijumima i postupku klasifikacije aktive i formiranju rezervi za potencijalne kreditne gubitke (Sl. list RCG, br.24/01);

-
9. Odluka o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem (Sl. list RCG, br.33/01);
 10. Odluka o obavljanju mjenjačkih poslova (Sl. list RCG, br.37/01);
 11. Odluka o osnovama sistema interne kontrole u bankama (Sl. list RCG, br.37/01);
 12. Odluka o internoj reviziji u bankama (Sl. list RCG, br.37/01);
 13. Odluka o spoljnoj reviziji finansijskih izvještaja banke (Sl. list RCG, br.37/01);
 14. Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti (Sl. list RCG, br.37/01);
 15. Odluka o načinu i postupku vršenja kontrole banaka i visini naknade (Sl. list RCG, br.37/01);
 16. Odluka o izvještajima koje banke dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore (Sl. list RCG, br.37/01);
 17. Odluka o odobravanju kredita za dnevno održavanje likvidnosti poslovnih banaka (Sl. list RCG, br.37/01);
 18. Odluka o tarifi po kojoj se naplaćuju naknade za usluge koje vrši Centralna banka Crne Gore (Sl. list RCG, br.37/01);
 19. Odluka o kriterijumima i načinu utvrđivanja visine blagajničkog maksimuma (Sl. list RCG, br.37/01);
 20. Odluka o poslovima i organizaciji platnog prometa (Sl. list RCG, br.53/01);
 21. Odluka o izmjeni odluke o tarifi po kojoj se naplaćuju naknade za usluge koje vrši Centralna banka Crne Gore (Sl. list RCG, br.53/01);
 22. Smjernice za primjenu sistema rangiranja banaka na bazi CAMELS metodologije (Sl. list RCG, br.53/01);
 23. Odluka o načinu i postupku kontrole poslova platnog prometa kod nosioca međubankarskog platnog sistema i žiro sistema čiji je operater Centralna banka Crne Gore (Sl. list RCG, br.62/01);

24. Odluka o načinu i postupku davanja i oduzimanja odobrenja bankama za obavljanje poslova platnog prometa u međubankarskom platnom sistemu i žiro sistemu čiji je operater Centralna banka Crne Gore (Sl. list RCG, br.62/01);

25. Odluka o minimalnim standardima koje banke moraju da zadovolje za obavljanje poslova platnog prometa u međubankarskom platnom sistemu i žiro sistemu čiji je operater Centralna banka Crne Gore (Sl. list RCG, br.62/01);

26. Uputstvo o načinu i postupku konverzije DEM i drugih valuta u EUR (Sl. list RCG, br.64/01).

Pripremljeni nacrti podzakonskih akata:

- Nacrt odluke o načinu davanja i oduzimanja odobrenja bankama za obavljanje poslova platnog prometa u zemlji;
- Nacrt odluke o izmjeni Odluke o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem;
- Nacrt odluke o načinu vršenja kontrole poslova platnog prometa kod nosioca platnog prometa;
- Nacrt odluke o Planu računa za obavljanje platnog prometa kod nosioca platnog prometa;
- Nacrt odluke o načinu otvaranja i ukidanja računa kod Centralne banke Crne Gore i drugih nosioca platnog prometa u zemlji;
- Nacrt odluke o načinu obavljanja platnog prometa;
- Nacrt Uputstva o tehničkim i organizacionim standardima koje banke treba da ispune radi dobijanja odobrenja za obavljanje poslova platnog prometa;
- Nacrt uputstva o operativnim procedurama u obavljanju poslova platnog prometa preventivne kontrole, likvidature, blagajne i trezora.